

## ABONAMENTELE

## Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

## Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.  
1 an 14 fl.

## Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

## TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

## INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr  
a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poste și la librării.

## În România:

la dnul Carol Schulder în București, strada  
Labirint nr. 4.

Epistole nefracate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

## Noi și Împărații.

(S.) În nenumărate rânduri concetățenii nostri maghiari, vîind se justifice măsurile luate de guvernul ungar pentru înăbușirea mișcării naționale române, au prezentat pe susținătorii cauzei române drept niște agenți rusești. În același timp însă oamenii politici, care înclină spre Rusia, au luat pe actualii conducători ai partidului național român drept niște unelte ale triplei alianțe. Acum dar, după ce înțelegerea între Români, Slovaci și Sârbi e definitiv stabilită, și din o parte, și din alta se pune cu multă stăruință întrebarea, dacă Românii fi duc pe Slovaci și pe Sârbi în brațele triplei alianțe ori Slovaci și Sârbi îi duc pe Români în brațele Rusiei.

Întrebarea, formulată așa, e irațională.

Românii din țările coroanei ungare, când Împărații se ceartă între dinșii, nu pot decât să stea cu frica în sin la o parte. Sînt destul de cu minte, ca să înțeleagă, că atunci, când marile interese ale marilor Împărați se discută, micile interese ale unei părți dintr'un mic popor rămân nebagate în seamă, și astfel au cuvinte de a se teme, că vor fi nevoiți să jertfească sânge și avut pentru interesele altora, care nu țin seamă de ale lor.

Sînt fără îndoială cu puțință împregiurări, în care noi Românii din țările coroanei ungare am pute să devenim factor hotărîtor; nimeni însă nu poate să prevadă de pe acum, dacă în asemenea împregiurări se va petrece acțiunea ce se va porni pentru rezolvarea marilor chestiuni europene: ar fi dar' pripit omul, care ar voi să hotărască de pe acum atitudinea Românilor în, poate, încă foarte depărtatul moment hotărîtor.

Aceasta atîrnă cu desăvîrșire dela împregiurările acelui moment și mai ales dela buna chibzuință a celor mari și puternici.

E mai presus de ori-ce îndoială, că pentru Români în actualul regat ungar viața și dezvoltarea națională e peste puțință. Concetățenii nostri maghiari ni-o spun în fiecare zi fără de incungiur, că țin ca statul ungar poliglot să devină național maghiar și nu vor suferi într'unul altă viață și dezvoltare națională afară de cea maghiară. Sîntem deci nevoiți a ne apăra existența națională, și în lupta pentru existență sînt legitime și toate alianțele, și toate armele.

Fiindcă existența sîntem nevoiți a ni-o apăra, ne unim și ne vom uni cu ori-și-cine, care voeste și poate să ne ajute a scăpa din strîmtoarea, în care ne aflăm.

Era lucru firesc să căutăm acest ajutor, înainte de toate la aceia, care sînt mai deaproape interesați, ca noi Românii din țările coroanei ungare să trăim, să creștem și să ne întărim.

Ear' acestia, așa socotiam noi, sînt chiar Maghiarii, care numai cu noi împreună pot să susțină statul ungar, fără de care existența lor națională e pusă în joc.

Ani de zile de-arîndul ni-am dat dar' toată silința spre a-i face pe concetățenii nostri maghiari să înțeleagă acest interes național al lor. Aliații, pe care mai virtos ni-i doriām, sînt chiar Maghiarii, cu care sîntem azi nevoiți a continua lupta.

După ce silințele noastre au rămas zadarnice, privirile noastre s'au îndreptat spre aceia, care sînt mai deaproape interesați, ca noi și Maghiarii să trăim în bună înțelegere, deci spre cercurile hotărîtoare ale monarhiei.

Aceasta e rațiunea de a fi a politicej urmate de partidul național român mai ales dela 1881 încoace.

Nu avem noi Românii nici un cuvînt de a susține actuala organizațiune dualistă a monarhiei, și dacă mîne ori

poimîne s'ar pune la ordinea zilei chestiunea reorganizării, noi am fi fără îndoială alătura cu adversarii dualismului, din care pentru noi numai rele au rezultat. Nu ni-a trecut însă nici-odată prin minte gîndul de a căuta aliați, pentru-ca în înțelegere cu dinșii să facem vre-o încercare spre a schimba actuala organizațiune a monarhiei. Noi vrem, mai presus de toate, să trăim, și dacă putem să ajungem în actualul regat ungar la asigurarea libertății noastre de dezvoltare, sîntem gata să susținem statul acesta alătura cu ori-și-cine. Dacă însă nu putem să ajungem la asigurarea aceasta, simțămîntul de conservare națională ne împinge în mod fatal spre toți cei-ce vor schimbarea actuala organizațiune a statului ungar.

Am fi nedrepti, dacă ne-am plînge, că cercurile politice din Austria n'au înțeles-o aceasta. Ele ne-au întîmpinat cu toată bunăvoința și au stăruit, ca factorii hotărîtori din Budapesta să-și dea silința de a restabili cât mai curînd legăturile de bună înțelegere între Români și Maghiari. Resultatul acestor stăruințe au fost însă nouă și mai aspre prigoniri contra fruntașilor nostri. Oamenii de stat ai Maghiarilor au ținut să arete, că nu se lasă să fie influențați de peste Leitha și că nu cedează nici presiunilor de sus, fie ele chiar binevoitoare pentru dinșii. Astfel din zi în zi Românii au trebuit să se pătrundă tot mai mult de gîndul, că pot în Viena să găsească multă bunăvoință, multă încurajare, ajutor însă înzadar caută.

Cuprinși odată de simțămîntul acesta și din zi în zi mai strîmtoări, Românii 'și-au îndreptat privirile spre aliații monarhiei și spre amicii ei de pretutindeni, care deasemenea sînt interesați să se curme cât mai curînd frămîntările interne, pe care politica nesocotită a Maghiarilor le provoacă în regatul ungar. Trebuia deci să stringem legăturile cu frații nostri de peste Carpați, care erau interesați să ne dea mîna de ajutor în această nouă acțiune. Putem s'o facem cu atât mai virtos aceasta, cu cât nimeni nu poate să pună în mod serios la îndoială sinceritatea Românilor din regat față cu monarhia noastră și față cu aliații ei.

Tocmai de aceea s'a și zis, că actualii fruntași ai partidului național român sînt unelte ale triplei alianțe. Adeverul însă e numai, că Românii au căutat ajutor la amicii sinceri ai monarhiei, care sînt interesați să înceteze cât mai curînd lupta, care face peste puțință, ca Românii și Maghiarii să meargă în zi de grea încercare alătura.

Viitorul va arăta, dacă sînt ori nu întemeiate speranțele Românilor. Un lucru e însă neîndoios: că Slovaci și Sârbi se luptă și ei, întocmai ca Românii, pentru asigurarea existenței lor naționale. Aceasta e ceea-ce 'i-a adunat la un loc, îi ține nedespărțiți și îi va duce în cele din urmă pe toți acolo, unde vor găsi ajutor serios pentru asigurarea existenței lor naționale.

Vrem și unii și alții să trăim, și locul nostru firesc e în rînd cu aceia, care ne lasă să trăim în pace.

Puțin ne pasă de certele împăraților: vrem să trăim și pentru noi dreptate nu pot să aibă decât cei-ce o voesc și ei aceasta.

*Făcîndu-ni-se din mai multe părți întrebări cu privire la ținerea congresului naționalităților, putem da următoarele deslușiri:*

*Tuturor fruntașilor s'au trimis invitări și personale. Cîine din întemplant n'ar fi primit, este și pe această cale solicitat să participe. Losinca e: la congres să participe toți, cîți se socotesc și se simt fii devotați ai neamului lor.*

*S'au luat măsuri, ca la garile din Pesta participanții să fie călăuziți la locul de întrînire. Pentru intrarea în sală se vor elibera bilete.*

Din temniță. Venerabilul martir, dl George Pop de Basești împlinindu-și azi osînda de un an temniță la Vaț, a fost pus în libertate.

Românii toți se vor bucura, putînd să salute în mijlocul lor pe iubitul vicepresident al partidului național român. Fericirea noastră este cu atât mai mare, cu cât „badea George“ a scăpat din temniță chiar acum când s'a pornit cea mai puternică acțiune contemplată de comitetul național aruncat în temnițele dela Seghedin și Vaț. Și dacă noi ne veselim putînd să urăm mult încercatului martir sănătate deplină, ca să poată încă mulți ani lupta pentru drepturile națiunii sale, nu mai puțin se va simți fericit d-sa, vîzînd că cei d'afară, urmașii comitetului întemnițat, n'au stat pe loc, ci au lucrat la realizarea dorinței exprimate de națiunea întreagă pe când în frunte avea tocmai pe cei, căror azi cu durere se îndreaptă inimile noastre.

Fii bine scăpat, venerabile martir și să deee cerul, ca drepturile, pentru care ați luptat și suferiți cu atîta abnegațiune, cîștigate să fie mai iute de cum ați sperat. Zilele ce voi ați petrecut și îndurați încă în temnițe, pentru națiunea recunoscătoare sînt un memento, care la fapte vitejești o îndeamnă.

Sfatul dela Ischl. Din cele publicate în rubrica „Revista politică“ a numărului nostru de azi, relativ la întrevederile diplomatice ce au loc în curtea imperială din Ischl, reamintim un lucru demn de remarcat: anume baronul Bánffy, prim-ministrul maghiar; baronul Josika, ministrul la latere și contele Kielmanssegg ministru-president austriac, au stat la Ischl numai până Sămbătă seara respective Duminecă dimineața și au fost primiți în audiență numai pentru-ca să-și facă raporturile, și apoi au plecat fără să aștepte sosirea M. Sale regelui Carol I. La sfatul de mare însemnătate diplomatică și politică, dintre cei doi domnitori, va lua parte singur ministrul de externe austro-ungar, contele Goluchowski.

Congresul naționalităților. „Ndr. Nov.“, ziar slovac, publică în numărul dela 3 August un lung articol de fond, scris și iscălit de dl Dr. Miloș Stefanovici. Același articol tradus în ungurește, este adaus ca supplement la ziarul slovac; din ceea-ce se vede că amicul nostru îl trimite prin postă și foilor maghiare, sau chiar politicianilor maghiari. Mîne vom publica articolul per extenso.

O voce română  
despre  
congresul naționalităților.

Până mai ieri-altăieri presa maghiară se bucura că foile române din țeară nu se prea ocupă de congresul naționalităților. După-ce au început însă și frații nostri să scrie favorabil, organele maghiare spun, că toți articoli sînt puși la cale de domni Brote și Popovici, cari colindă redacțiile românești.

Noi știm însă, că exilații nostri nici nu sînt în București. Chiar de ar fi și de ar colinda redacțiile, păcat numai în fața presei maghiare ar sevrîși. Ori-cum, noi constatăm, că întreaga presă română salută cu iubire congresul naționalităților.

„Voința Națională“, organ autorizat al partidului național liberal scrie în numărul seu dela 2 August următorul prim-articol:

În viața politică a fraților nostri de peste munți se petrece o înveselitoare schimbare. S'a convocat congresul naționalităților pentru a se face un program comun de luptă contra hegemoniei ungurești. De aici încolo deci frații nostri nu vor mai fi singuri în luptă, ci alături de dinșii vor sta și Sârbi și Slovaci. Șese milioane de Unguri vor ave să țină în 'supunere tirană nu numai trei milioane de Români, ci tot atîția Slovaci și peste șese sute de mii Sârbi, lucru în tot cazul mai greu de cum era până acum, când cele trei naționalități se aflau isolate, fiecare singură în fața adversarului comun.

Nu este exclusă apoi posibilitatea, ca aceste alianțe a naționalităților să se alătore și Sașii, două sute de mii la număr, ba chiar și Rutenii, cu cari Slovaci sînt vecini și înrudii. Pentru-că nemulțumirile și între aceste două naționalități, la număr mai mici, sînt tot atît de mari ca între Români, Sârbi și Slovaci. E chestie numai de vreme și mai ales de organizație.

Opinia publică a Europei se va îndrepta atunci nu numai asupra chestiunii naționale române, ci asupra unui proces mare, care se judecă între o naționalitate stăpînitore oarbă, cea maghiară, de o parte, și cinci naționalități asuprite de cealaltă parte.

Din punctul de vedere al politicei internaționale chiar și așa, cum lucrurile se prezintă prin convocarea congresului român-sërbo-slovac, situația este a se judeca cu totul altfel decât până aci. În statul ungar nu va fi vorbă numai de o luptă între Unguri și Români, ci de o organizație a majorității popoarelor contra unui sistem de guvernare nedrept și neuman. Ungurilor le va căde din mîna arma de pînă aci: nu vor pute zice, că nemulțumiți sînt numai Românii, că și acestia nu pentru adevărate motive luptă, ci sînt îndemnați și organizați de Ligă. Tot așa de puțin vor pute zice, în fața străinătății, că Slovaci și Sârbi sînt puși la cale de panslavism, acușă formulată de presa maghiară fudată-ce s'a publicat convocarea congresului naționalităților.

Incontestabil, că pusă astfel chestia, simpatia statelor culte va crește încă pentru naționalitățile asuprite. Bărbații politici ai Europei vor vedea în statul ungar o luptă, nu de partide, ci de rase: rasa latină, Românii și rasa slavă, luptînd contra rasei dominante, contra Maghiarilor, cari nu mai fac secret că au de gînd desființarea naționalităților.

Ear' din punctul de vedere al stării sale launtrice, statul ungar deasemenea se prezintă în ajunul mileniului cît se poate de rău pentru Unguri. Tocmai când ei se prepară să sîrbeze millenul întemeierii statului ungar, naționalitățile, majoritatea cetățenilor din stat, prin alianța lor, prezintă un protest viu și energic contra chipului cum Ungurii guvernează statul.

Eată cele două considerațiuni ce trebuie să le avem în vedere judecînd importanța convocării congresului naționalităților.

Că această nouă luptă se organizează, tocmai când agenții panslavi, în adevăr s'au pornit tot mai intensiv pe uneltiri, ceea ce presa maghiară și relevează, — primejdios și îngrijitor este nu pentru neamul românesc, cum Ungurii afirmă, ci pentru statul ungar.

Noi, și cu noi toți cîți cunoșc situația din Austro-Ungaria, nu credem, că congresul naționalităților este pus la cale de agenții panslavi și de cei daco-români, adecă de Liga, cum îi place să afirme presei maghiare. Ci acest congres este o necesitate ce isvorește din nefericită stare creată naționalităților de către guvernele maghiare, cari toate și în totdeauna s'au preocupat numai de utopia „ideii de stat național maghiar“, dar' nu au căutat să împace interesele statului poliglot.

Înțelegem, că Ungurii să fie îngrijați de congresul naționalităților. Să nu-l considere însă ca pe o acțiune paralelă cu agitațiunile din Dobrogea și Macedonia, ci să caute a satisface dreptele cereri ale naționalităților, căci numai așa, fiind mulțumite naționalitățile, ei vor ave tovarăși de luptă contra primejdiei, pe care o recunosc, contra panslavismlui. Când Românii, Sârbi și Slovaci vor fi împăcați cu soarta lor, zadarnic ar încerca printr-ei să agite panslavi. Ear' patriotismul lor de care au dat dovadă, îi pune la adăpost de bănuale, că agitația lor de acum este rezultat al unor uneltiri străine. Ei se agită numai de revolta ce trebuie să o simtă, vîzîndu-se tratați în propria lor patrie ca floți. Dacă n'ar fi pătrunși adînc de convingerea, că pentru cauză dreaptă luptă, nu s'ar expune așa, nu ar îndrăzni să se ducă chiar în capitala Ungariei să proclame lupta comună pentru drepturile lor.

Ear' dacă guvernul unguresc nu va permite congresul, ci îl va interzice pentru pretextul copilăros, că naționalitățile vor să provoace în Budapesta o noapte de St. Bartolomeu, cum scrie oficiosul „Nemzet“ — cu atît mai rău pentru el. Va dovedi astfel,

încă odată, ce mult îi este frică de vocea dreptății.

Naționalitățile aliate vor găsi ele și altfel mijlocul de a urma lupta comună, decretată prin convocarea congresului, convocare pe care cu dragă inimă o salutăm.

## SÂRBII

și

## congresul naționalităților.

Sub titlul „Congresul naționalităților“, „Branik“ dela 3 August publică următorul comunicat, chiar înainte de articolul de fond:

„Partidul național liberal sërbesc, a ținut ieri, Joi, conferență, care avea de scop să iee hotărîrea despre chestiunea, ce poșii partidul însuși va lua față cu congresul naționalităților, care va ave loc la 29 Iulie (10 August) în Budapesta.

„Conferența a fost presidată de Dr. Mih. Polit. Desancici, care a salutat pe congresul naționalităților, care va avea venitire. Partidul a fost reprezentat foarte bine.

„După-ce membrii conferenței au aflat darea de seamă despre lucrările de pînă acuma pentru congres, au luat raportul cu aprobare unanimă la cunoștință.

„Pe urmă se deschise discuția asupra chestiunii, dacă partidul este pentru a adera la alianța cu Românii și Slovaci, care are să se încheie la Budapesta. În această discuție mai mulți membri au luat parte. S'a hotărît cu unanimitate, că se primește ideea solidarității între naționalitățile nemaghiare și să se și lucreze într'acolo, ca ideea să devină trup.

„După aceea s'a dat citire scrisorilor sosite dela membrii, cari n'au putut veni la conferență. Din aceste scrisori se vede, că toți, fără deosebire, primesc ideea congresului naționalităților.

„După-ce s'a mai constatat, că la congres va merge un număr de membri mai mare, decât cel arătat ca minimum ce partidul ar ave să exmită, ordinea zilei a fost isprăvită.

„La sfîrșit s'a mai luat decisiunea, că încă în acest an să se convoace adunarea generală a partidului liberal-național sêrb, la care să se chibzuească niște afaceri importante.

„Cu aceasta conferența a fost încheisă“.

## Voci de presă

asupra

## congresului naționalităților.

Extragem următoarele dintr'un prim-articol al organului Sașilor bătrîni din Brașov:

Împregiurarea, că congresul naționalităților cade chiar pe timpul când se fac grandioase pregătiri pentru marea sêrbare națională (milleniu), drept spunînd nu este un moment, care să ridice prestigiul sêrbătoarei. Se înțelege că nouă nu ne trece prin minte să dăm vr'un ajutor moral congresiștilor.

Când însă foaie maghiară dătătoare de ton le strigă:

„Ce vreți voi cu întrunirea voastră? Cine v'a făcut vr'un rău în țeara aceasta pentru-că sînteți Români s'au Slovaci?“ dovedește prin aceasta o memorie scurtă. Nu-i doar' de mult de când aceste foi vorbiau cu totul într'alt ton.

O foaie însemnată cum e „Pester Lloyd“ scria numai de vre-o câțiva ani că „vina că în Ardeal se mai află încă Români și în orașe, mai e încă viață săsească, o poartă politica nepuțincoasă a guvernului“.

Lucruri de acestea și încă nenumărate altele, cari au vătămă adînc pe naționalități s'au putut întempla în Ungaria, fără să-i trîsnească prin minte vre-unui procuror să pună capăt acestor excese.

Și astăzi vor răsuna în pustiu cuvintele lui „Pester Lloyd“, „că nu aveți decât să pășiți cu încredere față de noi și noi v'e vom întinde mîna“.

Onoarea ce ni-se dă însă nouă Sașilor în acel articol, sîntem pe deplin convinși, că am meritat-o. Multă abnegațiune ne-a trebuit și multe am înghițit noi până am statorit raportul actual între noi și casa domnitoare. Și cu tot tonul binevoitor, în care vorbește „Pester Lloyd” către poporul nostru, totuși nu putem înțelega a observa, că nici când nu am avut ambiția, de a fi arătați ca model naționalităților neastîmpărate.

„Agramer Tageblatt” scrie în numărul său dela 2 August un nou articol în care după-că arată că statul unitar-maghiar ar fi în pericol mare pentru Croația — tocmai precum dl D. A. Sturza a spus că ar fi și pentru România — spune că congresul va fi cercetat și de Sîrbi din Croația și anume din Bucovar, Ruma și alte locuri. „Ce caută acești domni din Sirmia la congres? Ei stau deocamdată sub protecția Croației și nu au nici ce suferi dela Maghiari, nici se teme de Maghiari. Ar fi și ceva neplăcut pentru naționalități, dacă Maghiarii ar pute să demonstreze că cei-ce se plîng contra lor — nici nu sînt cetățeni ungari. Maghiarii nimic nu le-ar conveni mai bine decît un astfel de amestec. Ori ei vreau să se plîngă în Pesta contra legilor croate și guvernului croat? Din partea radicalilor sîrbi te poți aștepta la nesdrăvni, dar de o naivitate ca aceasta nu-i ținem capabili. În Croația Sîrbi se bucură de egala îndreptățire, care nu stă numai pe hîrtie, ci are o valoare practică ce se simte și în dezvoltarea Sîrbismului. Dar' cu aceasta nu voim să zicem că Sîrbi din Croația sînt nu ajute pe cei din Ungaria. Delegații sîrbi din dietă ar pute să vorbească în favorul naționalităților în mod decisiv. De ce nu o fac? Nu-i vorbă, adevărat este că Sîrbi numai în legătură cu opoziția croată ar pute obține succese reale.”

În fine „Agramer Tageblatt” declară că participarea Sîrbilor din Croația la un congres al celor din Ungaria ar fi o „trădare politică a Croației”, care și naționalităților din Ungaria „li-ar fi mai curînd spre rău, decît spre bine.”

### Un bun serviciu.

Publicăm mai la vale epistola deschisă, pe care deputatul maghiar Pázmándy Dénes a adresat ministrului de interne. Este un act al unui politician epileptic, căruia ura 'i-a răpit orice judecată rece. Pentru-că în același timp când el zice că se duce în străinătate să apere Ungaria de „calumniile valahe” și să dovedească lumii culte, că aici domnește cea mai absolută libertate, își termină epistola conjurînd pe ministru să interzică pur și simplu congresul naționalităților, ear' pe cei cari îl arangiază, să-'i arunce în temniță.

Epistola aceasta ne va face un bun serviciu la Bruxella. Ea va dovedi de ce sentimente se călăuzesc reprezentanții și apărătorii ideii de stat maghiar, cari colindă străinătatea.

## FOITA „TRIBUNEI.”

### Românii macedoneni.

Dr. Weigand tocmai a publicat volumul prim la opere sale *Die Arumunen* (Land und Leute — Țara și oamenii). Promițînd a reveni la această lucrare de merit, drept probă traducem (une-ori prescurtat) deocamdată mai multe părți dintr-un capitol interesant, din adausul al doilea, despre Armânii.

#### Notițe prealabile.

Limba singură nu este în general un mijloc pentru a stabili poziția etnografică a unui popor. Dacă vom cerceta originea popoarelor cuprinse astăzi sub numele de Români, aflăm că este compusă din cele mai heterogene elemente. Despre „Români” se poate vorbi numai purcezend din punctul de vedere limbistic, ear' nu din cel etnografic. Tot astfel să lucrăm și cu gîntea română, din care o ramură sînt Armânii noștri. Prin limbă, cele patru neamuri: Daco-Români, Armânii, Megleniții și Istrienii, sînt foarte strîns unite și limba nu arată altceva, decît că neamurile cari acum trăiesc despărțite unele de altele, au trebuit să fie odată unite. Însă cine ar voi să deducă din limba romanică, că neamurile române ar fi descendenți curați ai coloniștilor români, s'ar înșela rău. Cari au fost elementele constituante, cari cele originale și cari elemente s'au asimilat în decursul veacurilor, s'ar întrebări, la a căror rezolvare ne ajută, ce e drept, foarte mult limba, acolo unde ne părăsește istoria; cu toate acestea însă numai limba nu poate să

Eată epistola:

#### Scrisoare deschisă

cătră

domnul ministru de interne.

Vas-Ráhot, 21 Iulie 1895.

Exceelență!

Măne ples la Bruxella, ca împreună cu mai mulți tovarăși-deputați să apăr Ungaria în contra injustelor atacuri, inițiate din regatul român. Scopul nostru principal este, ca această corporațiune înaltă, care întrunește pe eximiți tuturor parlamentarelor europene, să vină la an în Budapesta și aici să-'i țină ședințele, ca să se poată convinge, că națiunea maghiară în decurs de o mie de ani și-a împlinit cu credință misiunea sa culturală și că nicăiri (afară de confederația elvețiană) naționalitățile nu se bucură de atâtea drepturi constituționale, catotmai în Ungaria.

Nisuița de căpetenie a colegilor noștri din regatul României va fi, să advertizeze conferența de a se întruni la 1896 la Budapesta. Mijlocul cel mai potrivit pentru acest scop este, să defaime înaintea lor națiunea maghiară și pe noi să ne prezente ca pe un popor asiatic incult, care subjugat și fi ținem în cătuși pe descendenții glorioși ai Romei puternice, pe Români din Ungaria și părțile Ardealului.

Pe când mă pregăteam împreună cu colegii mei: Jókay, Apponyi, Horáuszky, Teleky și ceilalți deputați la o luptă ademenitoare în străinătate, pe atunci cățiva agitatori obscuri convoacă la Budapesta pe ziua de 10 August un congres al naționalităților. Deja conceptul convocătorului este un manifest agitatoric; ear' faptul, că în Ungaria se găsesc oameni, care provoacă o parte a cetățenilor statului nu numai la ură de rasă și la fapte contrare statului, ci îi îndeamnă la luptă comună, organizată și dinainte stabilită, în contra legilor existente și a instituțiilor de stat, — presupune o atât de mare degenerare a puterii de stat, încât dacă am permite fie și numai aparența acestei slăbiciuni, am greși teribil față de noi înșine și înaintea opiniei publice din Europa.

Cum putem noi să apărăm prestigiul statului maghiar la Bruxella în 13 Aug. când în 10 Aug. se va ține în Budapesta congresul spărgătorilor statului maghiar? Véd de pe acum telegramele bombastice, cari vor sbură în lumea întreagă. „Le Congrès des nationalités opprimées siégeant à Budapest” va fi titlul bine sunător, sub care câte acuse bombastice se pot trimite presei internaționale. Disolvându-se comitetul național din Sibiu va fi ear' un organ oficios, care înzestrat cu caracterul competenței le dă nouă puteri și o anumită legalitate formală agitatorilor în contra supremației națiunii maghiare și în contra unității statului maghiar.

Exceelență! Până când vom suferi noi această muncă de sobor? Nu simți că fiecare moment, care trece astfel nefolositor, aduce câte o nouă rază de speranță înimicilor noștri, pe când nouă, celor care gata sîntem să intrăm în luptă pentru statul național unitar maghiar, ne mulțeste simțurile dureroase al nesiguranței și ale năcazului? Aceasta nu mai poate dăinui mult! Trebuie să punem capăt acestor uneliri contra statului și încă cât se poate de curînd și radical. La tine mă adresez deci, Exceelență, la tine ca la supremul îngrijitor al puterii polițiale din țară, ca în urma dreptului tău legal să oprești momentan ținerea congresului naționalităților, proiectat pe 10 Aug., ear' pe cei cari și în ciuda acestei opreliști s'ar prezenta la congres să-'i arunci simplamente în temniță. În același timp să dai ordinațiune tuturor autorităților civile, prin care să pui capăt odată pentru totdeauna tuturor convent-culilor, care sub

proc, pentru-ca să facă lumină întru întunec. Dacă eu mă folosesc de limbă, pentru a pu'e curoaște elementele aparținătoare Armânilor, am făcut-o bine știind, că Armânii și-au asimilat în veacul din urmă foarte puține elemente străine, fiind pe de o parte numărul lor cu mult mai mic ca al vecinilor, ear' pe de altă parte neexistînd o cultură armână, care să poată influența asupra popoarelor conlocuitoare. Casurile, unde indivizi de altă naționalitate și-au însușit limba armână, sînt de tot sporadic și numai acolo, unde Armânii locuiesc în masă laolaltă cu celelalte naționalități: învață străinii și limba Armânilor, însă fără să-'i părăsească naționalitatea lor, d. e. în Monastir mulți Bulgari și Orei pricep limba armână, la casa de nevoie o și vorbesc, chiar așa este și la Greci în Servia. Dar' cazul contrar, ca Armânii să înțeleagă și să vorbească limba altor popoare, este regulă, ba, mai că nu există un Armân — eu cel puțin n'am întâlnit nici unul — care să nu știe cel puțin încă o limbă, pe lângă limba sa maternă. Chiar și cele mai multe femei știu să vorbească limba popoarelor cu care vin mai des în contact. Numai puține comune isolate fac excepțiune dela aceasta, d. e. Laka (Laista) în Zagori, Pissoderi, Metsovo, Siraku și încă vre-o câteva, unde femeile mai bîtrâne vorbesc numai limba maternă. La bărbați se observă un mare talent pentru limbi străine. Cei mai mulți știu grecește, apoi bulgărește sau albanește, mulți știu și turcește. Dintre limbile culte mai puțin este cunoscută limba franceză, ear' între neamurile cea germană.

2. După ce s'au înțeles toate acestea, trebuie să se înțeleagă că în

pretextul deliberării pretinselor plîngerii naționale organizează și ațîță lupta în contra integrității statului.

Aceasta e rugarea mea umilă Exceelență, pe care, — este cea mai intimă convingere a mea, — o împărtășesc milioane în patria aceasta.

Cu acestea rămân al tău cel mai credincios aderent.

Pázmándy Dénes.

În același timp „Budapesti Hirlop” anunță, că Pázmándy a scris o broșură pentru a lumina pe membrii congresului interparlamentar asupra chestiei române.

Ce ironie: să lumineze un suflet cuprins de o atât de neagră ură!

Nu cumva Ungurii cred, că membrii conferenței interparlamentare sînt gîgăuți ca civii dela Keeskemét ori Dobrițin?

### Correspondență din Viena.

Viena, 3 August 1895.

Timpul vacanțelor parlamentare nu oferă nici o liniște în viața politică. Mai mulți deputați austriaci folosesc căldurile verii pentru a se prezenta înaintea alegătorilor, spre a da seamă de activitatea lor parlamentară. Activitatea parlamentară însă n'a fost tocmai mare între membrii din stînga germană unită, încât multora dintre domni, mai ales celor din Boemia-germană, cari pretind a fi monopolisat ei germanismul, cel veritabil, adevărat, „uman”, adică nu antisemit, li-se urcă căldurile la cap și pleacă, fără să-'i fi făcut darea de seamă, pe aceeași cale, pe care li-a arătat-o domnul de Plener. Astfel s'au depus pînă acum cinci mandate din partidul german-liberal, și e foarte problematic dacă va mai ajunge vre-odată unul din aceste mandate earăși în mâinile acestui partid degenerat.

Încă un incident al acestei sesiuni parlamentare dorește corespondentul d-voastre să-'l amintească, un incident, care a făcut multă senzație care însă în cele din urmă n'a avut alt efect decît, că relațiunile dintre două națiuni, pe care simpatii intime le leagă deolaltă, să se limpezească și să se închege și mai mult, înțeleg orăcul dlui deputat bucovinean Vasileo în contra rectorului universității din Graz în special, în general însă în contra germanilor naționali din Austria.

Planul unui congres al naționalităților din Ungaria a fost primit aici în cercurile naționale și antisemite cu multă satisfacție, și Germanii naționali regretă numai, că la acest congres nu vor participa și Germanii din Ungaria și mai ales Sași din Transilvania. Căci doar' astăzi toate naționalitățile nemaghiare din Ungaria luptă în contra unui dușman comun, în contra utopiei statului național maghiar. A face cauză comună în această luptă de viață este numai în folosul tuturor naționalităților.

Cu deosebit interes general se așteaptă aici dacă congresul va fi peste tot admis din partea guvernului. Ar fi destul de trist, dacă l-ar opri. O frumoasă lumină ar arunca însă aceasta asupra concepțelor, ce domnesc în Ungaria despre libertate.

meu, Armân (Arăman, Armen) este singurul nume ce și-'l dau șișie toate seminiile acestui popor. Locuitorii din Meglen, cari și în alte privințe se deosebesc de Armâni, au schimbat numele aceste cu „Vlach”, pe care li l'a dat lor Slavi.

Sub „Vlachi” se înțeleg în Bosnia și Dalmația Slavii ortodoci; în Istria se numește astfel o grupă de Slavi, cari locuiesc în Sud dela Monte-Maggiore cătră Antiqueno și Corridoco și se deosebesc de ceilalți Slavi prin purtarea de pantaloni strîmți. Românii istrieni, cari locuiesc în nemijlocită apropiere de ei se numesc Tșiribirski, ear' limba lor se numește tșiribirski și vlaški. În Grecia, cel puțin în Attica și Bôiotia, se înțeleg sub „Vlachi” oameni dela țeară, fie Albanezi sau Armâni; chiar și cuvîntul „Vlachipimenos” se poate reduce la amîndouă naționalitățile și numai în timpul mai nou folosește inteligența această expresie exclusiv numai pentru Armâni. Voește însă cineva să vorbească pe înțeles, atunci întrebunțează numele de batjocură Cuțovlach (valach olog).

Zinzari este numele de batjocură pe care îl dădură Sîrbi Armânilor (dar' și Slavilor, cari emigrează din Macedonia), deoarece le bătă la urechi sunetul (d. e. „tînți” în loc de daciul „cinci”). Chiar Sîrbilor, cari stau în mai departe atingere cu Daco-Românii cari trăiesc în Nord-Ostul țerii, trebuie să le bătă asta la ureche. Numele de Tînțar s'a răspîndit apoi prin Ungaria, ba chiar și prin România. Numai în Epir se aude mai rar și și atunci numai ca bat-

După călători ca Leake, Pissoderi, Metsovo și Siraku, Armânii se împart în două grupuri: cei din nord și cei din sud. Cei din nord sînt mai puțini și mai săraci, iar cei din sud sînt mai mulți și mai bogati.

Aici la noi se face acum multă sfără în cercurile liberale cu o pretinsă ceartă, ce'ar fi izbucnit între antisemiti. Lucrul este pe scurt următorul: O fracțiune a partidului național german, care și de altfel avea de gînd să ese din partid, aderenții extremi ai dlui Schönerer amenință a se reține, din mandatul conducătorului lor, dela alegerile pentru consiliul comunal. Dar' chiar și dacă acești domni și-ar realiza amenințarea, aceasta, în urma numărului disparent de mic al acestei fracțiuni, nu va pute strica nimic. Este lucru știut, că George cavalier de Schönerer este întemeietorul mișcării antisemite în Austria și al partidului național german. Acesta este un merit atât de mare al acestui bărbat, încât nimic nu mai lipsește pentru-ca numele lui să fie veacuri de-a rîndul amintit. Pe cît de genial, de mare și de desinteresat este însă dl Schönerer, fi lipsește totuși calitatea politicianului adevărat, — înțelepciunea. Despotismul lui asupra partidului său i'a răpit din ce în ce tot mai mulți aderenți, alungându-i ori în brațele partidului național german moderat, sau în brațele rivalului său celui mai mare, a politicianului practic Dr. Lueger, care cu o rară perseverență și neînsemnată genialitate și-a întemeiat cu admirabile succese pozitive partidul său social-creștin, basat mai ales pe principii economice. Alegerile pentru consiliul comunal, ce s'au ținut în primăvara acestui an, au întrunit toate fracțiunile antisemite sub steagul lui Lueger. Schönerer, care de mai mulți ani numai după culisele teatrului politic mai juca, s'a retras mînios și printr'o scrisoare deschisă a abzis solemn dela conducere, și provoacă la reținere dela alegerile pentru consiliul comunal. Deci și această provocare va ave puțin efect. Frecările însă, care s'au născut în urma acesteia, au și o urmare bună. Anume unele elemente din partidul social-creștin, care nu-i aduceau nici folos, nici onoare, se vor separa. Ear' prin această purificare va câștiga partidul nespun de mult, mai ales că i-se alătură și elementele nemulțumite din partidul liberal moderat.

—gl.

### Revista politică.

(Întrevederi diplomatice). În curtea imperială din Ischl se întâlnesc o mulțime de diplomați și miniștri, ear' astăzi, Luni după amiază, sosește acolo și Maiestatea Sa Regele Carol împreună cu poeta-regină Elisabeta.

O depeșă cu data de 3 August (Sâmbăta) trimisă din Ischl foilor un-gurești, spune, că până acum petrec acolo următorii bărbați de stat: contele Kielmansegg, presidentul consiliului de miniștri din Austria; baronul Bánffy, prim-ministrul ungar; Kállay, ministrul comun de finanțe; baronul Josika, ministrul la latere; contele Goluchowsky, ministrul comun de externe, care apoi se va întâlni cu principele Hohenlohe, cancelarul de stat al imperiului german; contele Deym, ministru plenipotențiar austro-ungar la curtea din Londra și Simici, ministru plenipotențiar sîrb la curtea din Viena.

de alta. Ba Bolintinean a mers așa de departe, încât pe fiecare seminiție în parte a caracterizat-o, d. e. Lintopenii sînt hotărîți și mai vîjnoși oameni. Cebicia lor este proverbială și a. m. d. Niculcenii se deosebesc prin aplicarea lor spre eleganță ș. a. m. d. Gobienii sau Pisoderenii sînt foarte răboinici ș. a. m. d. În chipul acesta și caracterizează el seminiile lui, cari sînt tocmai astfel inventate de el ca și întreaga lor caracteristică. Sînt, ce e drept, Lintopeni, adică urmași locuitorilor orașului pustit Linotopi; Nicolcenii, urmașii locuitorilor orașului pustit Nikolicia, însă aceste locuri nu erau locuite de Armâni deosebiți de seminiție, poziția locurilor era aproape una de alta și locuitorii au fost aceiași ca și locuitorii de acum ai Moscopolei, care este situată în apropiere. Pe locuitorii din Gropeș îi ține identici cu cei din Pissoderi, deși locuiesc 12 ore departe unii de alții, ear' de aplicări răboinice nici vorbă nu poate fi. Mie peste tot îmi face impresia, ca și-cînd Bolintinean nici n'ar fi pătruns mai departe în interiorul țerii, ci și-a strîns notițe în Salonic și Monastir, pe cari apoi le-a prelucrat în mod „poetic”. Ceilalți călători, ca Leake și Pouqueville, de bună-seamă au purces mai conștiențios, dar' ei nu cunoșteau limba poporului, ear' limba grecească era cu mult mai puțin răspîndită ca astăzi.

De acolo provine că Leake în multe locuri nu află numele armeneghi ale satelor și scrie d. e. Kalarytes sau Akalarytes în loc de Calanții ș. a. m. d.

Nu duce prea departe, decît să se spună că în scris armeneghi nu s'au găsit încă semniile de seminiție și că deosebirea

În zilele acestea — continuă depeșă — va sosi la Ischl și contele Eulenburg, ministru plenipotențiar german la curtea din Viena.

În mod semioficios se spune, că Maiestatea Sa Monarchul i'a primit Sâmbăta în audiență mai lungă pe prim-ministrul ungar, baronul Bánffy, ear' încă în decursul zilei aceleia i'a primit și pe Kielmansegg, prim-ministru austriac, precum și pe baronul Josika, ministru la latere. Ear' toți acești trei miniștri au fost invitați și la dineul de curte ce s'a dat după amiază la orele 3. Contele Kielmansegg și baronul Josika, au plecat încă Sâmbăta seara, din dîntău la Gmunden, al doilea la Aussee, ear' baronul Bánffy, împreună cu soția sa a plecat în ziua următoare, Dumineca dimineața la Lunzen.

Astăzi, Luni după amiază, la orele 3 sosesec de cătră Salzburg și M.M. L.L. Regele și Regina României. La gară vor fi primiți în mod deosebit de splendid. Din acest incident, imediat după dineul curții se va da și o reprezentație de gală în teatrul Curții. Pentru ziua de mâine, Marți, este proiectată o excursiune la Schafberg, ear' Mercuri, M.M. L.L. vor pleca din Ischl.

Relativ la cele-ce se întîmplă la Ischl, „Neue Freie Presse” scrie următoarele:

„Faptul, că deodată atîția miniștri și-au dat întâlnire la Ischl, nu poate fi fără nici o însemnătate politică. Nu se poate presupune, că ei s'au dus singur numai pentru distracții ori recreații; ear' dacă luăm în considerație și împrejurarea, că nu peste mult se vor întîlni contele Goluchowski cu prințul Hohenlohe, involuntar ne gîndim la aceea, că la un astfel de meeting diplomatic, privilegiu numai o consultare politică de mare însemnătate a putut da.

Trecînd apoi la aprețierea rezultatului la care a ajuns deputația bulgară, foaia vieneză continuă:

„Bulgaria se află în fața unei dileme: trebuie să aleagă între grația Țarului și între domnitorul său. Alegerea aceasta interesează negreșit poporul bulgar, dar' interesează și vederile diplomației europene. Negreșit că în fața acestor evenimente, diplomații triplicei trebuie să-'i dea bine de seamă, ce atitudine vor manifesta în fața evenimentelor bulgare.”

Ear' ceea-ce privește visita M.M. L.L. a regelui și reginei României, „Presse” scrie următoarele:

„Împăratul-Rege Francisc Iosif nu este numai prietenul, ci chiar și aliatul României. De altfel între Austro-Ungaria și România este o foarte strînsă comunitate de interese, mai ales astăzi, cînd întreg Balcanul este un corp bolnav. Incidentele din Bulgaria au marit în măsură mare însemnătatea României, mai ales pentru monarchia austro-ungară, pentru-că România este un amic bun și demn de încredere între statele Peninsulei-Balcanice.”

„Astfel stînd lucrurile, cei doi domnitori de sigur că se vor sfătui asupra situației

fi vorba decît de două seminiții deosebite, cari ei pe ei, se numesc „Armâni”, reciproc însă „Caraguni” (adecă cu roc negru) și „Târșeriți”.

Cei dîntău (Caraguni) formează masa cea mare a Armânilor, ei sînt negustori, profesioniști, chandzi și păstori, cești din urmă, cari poartă îmbrăcăminte albă, sînt mai toți păstori. Ei sînt parte nomazi, cari își întind corturile unde li-se potrivește și cumpără dreptul de pășunat, pe cînd Caraguni au case de vară zidite din peatră și munți proprii. După tradițiunea Armânilor însă se pare ca și-cînd satele de vară ale Caragunilor ar fi fost la început colibe de ale Farșeriților, dintre cari încă o mare parte s'au lăsat de viața de nomazi și s'au așezat între ceilalți Armâni Aceli Armâni, cari au dealluri proprii și locuințe stabile vara, ear' iarna locuiesc la orașe, juu se pot numi nomazi.

Cu toate-că aceste două seminiții stau în multe puncte în strînsă legătură unii cu alții, căsătoriile mestecate se întîmplă rar. Tot neamul „falcare” (nemșug, rudă) trăiește mai mult pentru sine sub conducerea unui celnic, care în nord se mai numește și Chechaja. Mai multe neamuri laolaltă, între cari apoi se și fac încuscirii reciproce, formează o „fără”. Dacă auzi nume ca „Costarciani”, „Caracolciani”, apoi aceste nu sînt nume de seminiții și nu însemnează altceva decît: neamul farseriotic al celnicului „Costa” sau al lui „Cara-Nicola” ș. a. m. d. Cum se deosebesc în îmbrăcăminte Farșeriții de Caraguni, am arătat mai sus. Și în limbă fusă se poate

deosebi. (Vezi alina)

| Din 20 Iulie                       | v. — 4 ore p. m. | Cassa. |
|------------------------------------|------------------|--------|
| Renta rom. per 1875                | 5%               | 100    |
| Renta română amort.                | 5%               | 97     |
| Renta (Schuldverschreib.)          |                  | 09     |
| Oblig. de stat C. F. R.            | 6%               | —      |
| Renta rom. (Rar. conv.)            | 6%               | 100    |
| Împrumutul municipal               | 5%               | 87     |
| Scrisuri func. rurale              | 5%               | —      |
| Scrisuri func. rurale              | 7%               | —      |
| Idem urbane                        | 7%               | —      |
| "                                  | 6%               | 102    |
| "                                  | 5%               | 87     |
| Banca-Nat. (100 lei vers. Intr.)   |                  | 1468   |
| Soc. Dacia-Rom. (250 lei vers.)    |                  | 420    |
| Soc. de Asig. Nat. (200 lei vers.) |                  | 437    |
| Soc. rom. de reasig.               |                  | 118    |
| Soc. de cou (250 lei vers.)        |                  | 106    |
| Oblig. Cassai Pensinilor           |                  | 280    |
| Agio                               |                  | —      |
| Schimb.                            |                  |        |
| Londra 3 luni                      |                  | —      |
| " cek                              |                  | —      |
| Berlin 3 luni                      |                  | —      |
| " cek                              |                  | —      |
| Paris 3 luni                       |                  | —      |
| " cek                              |                  | —      |
| Viena                              |                  | —      |
| "                                  |                  | —      |
| Agio                               |                  | —      |

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.